

EUROPROT +

Beállítási útmutató az irányított zérus sorrendű
késleltetett túláram védelmi funkcióhoz

Budapest, 2014. október

Felhasználói kézikönyv, változat-információ

Változat	Dátum	Módosítás	Összeállította
V1.0H	2014.06.13.	Első változat	Póka
V1.1H	2014.07.21.	Második változat	Póka
V1.2H	2014.10.20.	Harmadik változat	Póka

TARTALOM

1	A TOC67N irányított késleltetett zérus sorrendű túláramvédelmi funkció élesítésének, megszólalási áramértékének és késleltetésének beállítása.....	4
2	A funkció irányításának beállítása.....	5
3	Bináris jelek felhasználása	10
4	A funkció irányításának vizsgálata	10
4.1	Irányítás vizsgálata laboratóriumban vagy üzemen kívüli állapotban.....	10
4.2	Irányítás vizsgálata üzem közben.....	12

1 A TOC67N irányított késleltetett zérus sorrendű túláramvédelmi funkció élesítésének, megszólalási áramértékének és késleltetésének beállítása

Az irányított késleltetett zérus sorrendű túláramvédelmi funkció fő alkalmazási területe a földzárlatvédelem.

A funkció élesítése/bénítása és a késleltetés típusának kiválasztása az „Üzem mód” paraméter megfelelő beállításával végezhető (felsorolt típusú paraméter):

Paraméter neve	Elnevezés	Választási lehetőség	Alap-értelmezés
Paraméter a TOC67N modul élesítése és késleltetési karakterisztikájának kiválasztására:			
TOC67N_Oper_EPar_	Üzem mód	Kikapcsolva, Független késleltetés, IEC Inv, IEC VeryInv, IEC ExtInv, IEC LongInv, ANSI Inv, ANSI ModInv, ANSI VeryInv, ANSI ExtInv, ANSI LongInv, ANSI LongVeryInv, ANSI LongExtInv	Független késleltetés

A funkció bénításához a „Kikapcsolva” paraméterértéket kell választani.

A funkciót élesíteni lehet bármelyik késleltetési karakterisztika kiválasztásával.

A „Független késleltetés” paraméterérték választásával csak egy késleltetés-paraméter határos (szintén „Független késleltetés” a neve), azt kell a rendszer többi védelméhez illesztve beállítani (késleltetés paramétere):

Paraméter neve	Elnevezés	Egység	Min	Max	Lépés	Alap-értelmezés
Független késleltetés (TOC67N modul):						
TOC67N_DefDel_TPar_	Független késleltetés	ms	0	60000	1	100

A „Független késleltetés” egész típusú paramétere a „Megszólalási áram”:

Paraméter neve	Elnevezés	Egység	Min	Max	Lépés	Alap-értelmezés
Megszólalási áram (TOC67N modul):						
TOC67N_StCurr_IPar_	Megszólalási áram	%	5	200	1	50

A „Megszólalási áram” paraméter értékének beállítását zárlatszámítással kell meghatározni. A védelmi funkciónak meg kell szólni a védett területen bárhol fellépő földzárlatra, figyelembe véve a lehetséges hibahelyi átmeneti (földelési) ellenállásokat. Az így meghatározott legkisebb 3Io zárlati áramérték alá kell biztonsággal a „Megszólalási áram” értékét állítani. Ugyanakkor nem szabad megszólalnia hálózati aszimmetriából származó zérus sorrendű áramra, illetőleg ha hosszú földelést vagy nem ívoltage alkalmazott fojtótekerccsel iktatnak a csillagpont és a föld közé, a kapacitív zérus sorrendű áramokra.

A „Megszólalási áram” fenti beállítási ajánlása korlátoltan függő (IDMT) karakterisztika választása esetére is érvényes.

Ha valamelyik korlátoltan függő (IDMT) karakterisztika kiválasztása szükséges, akkor figyelembe kell venni a „Háromfázisú késleltetett túláramvédelmi funkció” leírásában részletesen ismertetett karakterisztika-egyenleteket, és paraméter-értelmezéseket. A tizenegyféle korlátoltan függő karakterisztika kiválasztásakor illeszteni kell a védelmi funkciót a rendszerben alkalmazott többi védelemhez. A kiválasztható karakterisztika-típusok a

következők: IEC Inv, IEC VeryInv, IEC ExtInv, IEC LongInv, ANSI Inv, ANSI ModInv, ANSI VeryInv, ANSI ExtInv, ANSI LongInv, ANSI LongVeryInv, ANSI LongExtInv.

A kiválasztott korlátoltan függő (IDMT) késleltetési karakterisztikát illeszteni kell a hálózat más hasonló védelméhez. Ehhez az előbb idézett leírás szerint a következő paraméterek szükségesek: egy egész típusú paraméter („Megszólalási áram”), két késleltetés-paraméter („Min. késleltetés”, „Ejtési késleltetés”) és egy lebegőpontos paraméter („Időszorzó”). Ezek beállítását a „Független késleltetés” karakterisztika paraméterérték választásakor a „Megszólalási áram” kivételével a védelmi funkció automatikusan figyelmen kívül hagyja. A paraméterek a következők:

Egész típusú paraméter

Paraméter neve	Elnevezés	Egység	Min	Max	Lépés	Alap-értelmezés
Megszólalási áram (TOC51N modul):						
TOC67N_StCurr_IPar_	Megszólalási áram	%	5	200	1	50

Késleltetés paraméterei:

Paraméter neve	Elnevezés	Egység	Min	Max	Lépés	Alap-értelmezés
A függő karakterisztikák legkisebb késleltetése (TOC51N modul):						
TOC67N_MinDel_TPar_	Min késleltetés	ms	0	60000	1	100
A függő karakterisztikák ejtési késleltetése (TOC51N modul):						
TOC67N_Reset_TPar_	Ejtési késleltetés	ms	0	60000	1	100

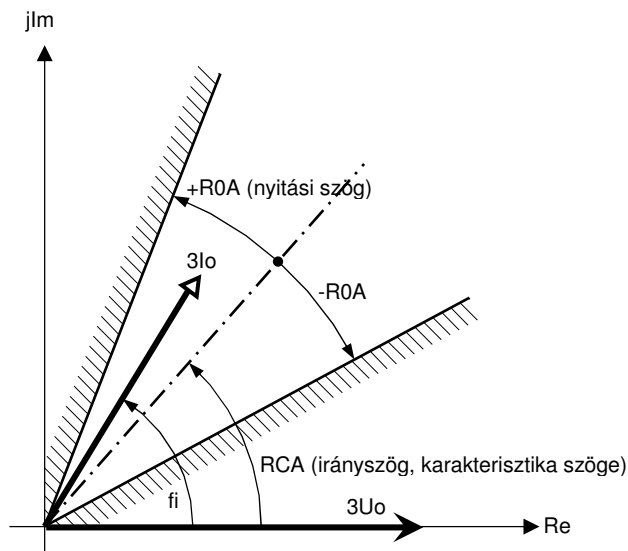
Lebegőpontos paraméter:

Paraméter neve	Elnevezés	Egység	Min	Max	Lépés	Alap-értelmezés
A függő karakterisztikák időszorzója (TOC51N modul):						
TOC67N_Multip_FPar_	Időszorzó	s	0,05	999	0,01	1,0

A felsorolt öt paraméter tényleges értékének meghatározásához ismerni kell a csatlakozó rendszerelemek védelmeit, és a tényleges értékeket azokhoz kell illeszteni.

2 A funkció irányításának beállítása

A TOC67N irányított késleltetett zérus sorrendű túláramvédelmi funkció karakterisztikáját a 2-1. ábra mutatja.

2-1. ábra. Az irányított késleltetett zérus sorrendű túláramvédelmi funkció karakterisztikája

A funkció irányított karakterisztikáját a következő paraméterrel lehet beállítani. (felsorolt típusú paraméter):

Paraméter neve	Elnevezés	Választási lehetőség	Alap-értelmezés
A funkció irányítása			
TOC67N_Dir_EPar_	Irányítás	Irányítás nélkül, Előre, Hátra, Előre-cos(fi), Hátra-cos(fi), Előre-sin(fi), Hátra-sin(fi), Előre-sin(fi+45), Hátra-sin(fi+45),	Előre

Az „Irányítás nélkül” paraméterérték választásakor az irányítás benu, a funkció irányítás nélküli késleltetett zérus sorrendű túláramvédelmi funkcióvá alakul.

A „Irányítás” nevű kiválasztható paraméterek rövid értelmezése a következő:

Kiválasztott irányítás	Magyarázat
Irányítás nélkül	A TOC67N irányítás nélkül működik
Előre	RCA (Irányyszög) és ROA (Nyitási szög) beállítása igény szerint, lásd a 2-1 ábrát,
Hátra	RCA tényleges=RCA beállított+180° (az előzőhöz képest irányváltást ad), ROA (Nyitási szög) beállítása igény szerint
Előre-cos(fi)	RCA=0° fix, ROA=85° fix, az RCA (Irányyszög) és a ROA (Nyitási szög) beállítása érdektelen
Hátra-cos(fi)	RCA=180° fix, ROA=85° fix, az RCA (Irányyszög) és a ROA (Nyitási szög) beállítása érdektelen (az előzőhöz képest irányváltást ad)
Előre-sin(fi)	RCA=90° fix, ROA=85° fix, az RCA (Irányyszög) és a ROA (Nyitási szög) beállítása érdektelen
Hátra-sin(fi)	RCA=-90° fix, ROA=85° fix, az RCA (Irányyszög) és a ROA (Nyitási szög) beállítása érdektelen (az előzőhöz képest irányváltást ad)
Előre-sin(fi+45)	RCA=45° fix, ROA=85° fix, az RCA (Irányyszög) és a ROA (Nyitási szög) beállítása érdektelen
Hátra-sin(fi+45)	RCA=-135° fix, ROA=85° fix, az RCA (Irányyszög) és a ROA (Nyitási szög) beállítása érdektelen (az előzőhöz képest irányváltást ad)

A paraméterek kiválasztása az adott hálózat csillagpontkezelésétől függ.

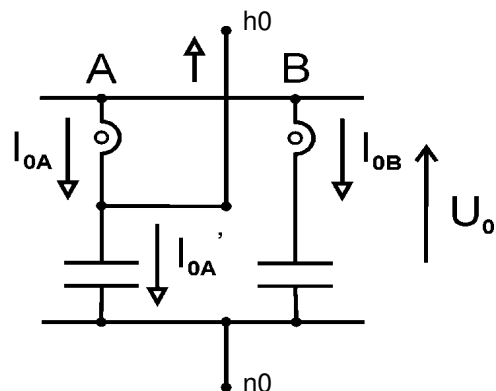
A következő ábrákban egyszerűsített zérus sorrendű helyettesítő hálózatok és vektorábrák láthatók. A feltételezett feszültségváltó- és áramváltó-csatlakozásokat a 4-3 ábra mutatja. Ez utóbbi ábrán látható az FV és AV modulok feltételezett paraméter-beállítási értékei is.

A zérus sorrendű helyettesítő hálózatokban az „A” jelzi a zárlatos leágazást, míg a „B” az összes többi leágazás egyenértékű eredőjét.

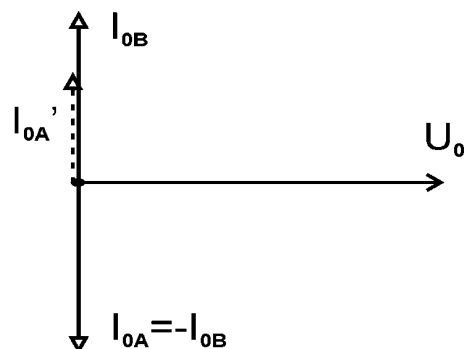
A szimmetrikus összetevők számítása szerint egysarkú földzárlatkor a zérus sorrendű hálózat az n0 és h0 pontoknál sorba van kötve a pozitív és negatív sorrendű hálózatokkal. Az ábrán nyilakkal jelölve vannak az áramok pozitív irányai.

A vektorábrák szerint I_{0A} a zárlatos leágazás áramváltójánál folyó zérus sorrendű áram, I_{0B} pedig az ép leágazások zérus sorrendű áramát mutatja. Megjegyzendő, hogy a zárlatos leágazás I_{0A}' zérus sorrendű kapacitív árama nem folyik át a zárlatos leágazás áramváltóján.

- Ha a hálózat szigetelt csillagpontú (2-2. és 2-3. ábra, „A” – a vizsgált védelem, „B” – a hálózat többi része), azaz a csillagpont és a föld közé nincs semmi beiktatva, a zérus sorrendű hálózat kapacitív. A 2-3. ábrán látható vektorábra szerint a zártos leágazás zérus sorrendű árama a zérus sorrendű feszültséghez képest induktív ($I_{0A} = -I_{0B}$). Így a választandó beállítás „Előre”, és $RCA = -90^\circ$ valamint $ROA = 85^\circ$, vagy változatként „Hátra-sin(fi)”.

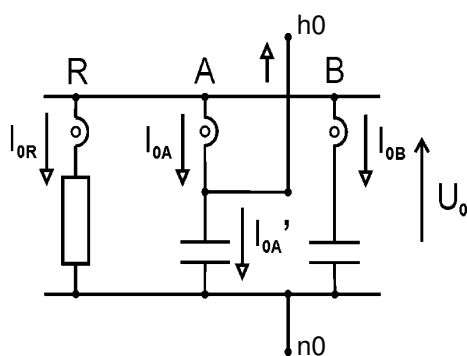

2-2. ábra. Szigetelt csillagpontú hálózat zérus sorrendű helyettesítő hálózata.

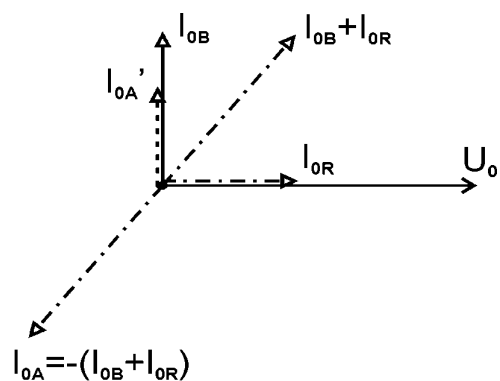

2-3. ábra. A 2-2 ábra vektorábrája.

- Ha a hálózat hosszan földelt (2-4. és 2-5. ábra), azaz a csillagpont és a föld közé ohmos ellenállás van beiktatva, egysarkú földzárlatkor főleg a hatásos áramkomponens szabja meg a viszonyokat. A felvett pozitív irányokkal a választandó beállítás „Előre” és $RCA = 180^\circ$ valamint $ROA = 85^\circ$, vagy változatként „Hátra-cos(fi)”.

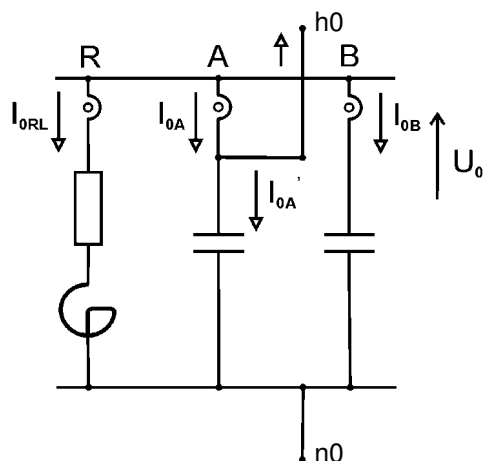

2-4. ábra. Hosszan földelt hálózat zérus sorrendű helyettesítő hálózata.

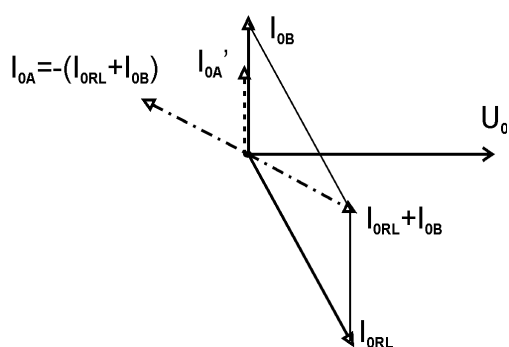

2-5. ábra. A 2-4 ábra vektorábrája.

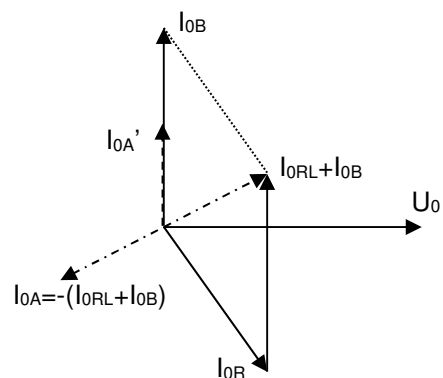
- Ha a hálózat kompenzált, azaz a csillagpont és a föld közé ívöltő fojtótekerics van beiktatva, a 2-6., 2-7. és 2-8. ábra mutatja a viszonyokat. A meddő áramösszetevő iránya a zártos leágazásban függ a kompenzáció fokától. A 2-7. ábra mutatja a vektorokat túlkompenzálásnál, a 2-8 ábra pedig alulkompenzálásnál. Az ívöltő tekericsnek hatásos áramösszetevője is van, amely a zártos leágazás áramváltóján fordított irányban folyik ($I_{0A} = -(I_{0RL} + I_{0B})$).

2-6. ábra. Kompenzált hálózat zérus sorrendű helyettesítő hálózata.

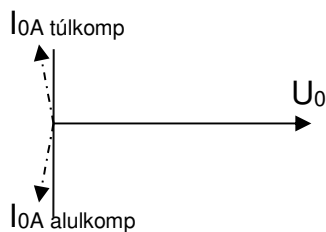
2-7. ábra
Zérus sorrendű vektorábra
kompenzált hálózatra
(túlkompenzált)

2-8. ábra
Zérus sorrendű vektorábra
kompenzált hálózatra
(alulkompenzált)

A 2-7. és a 2-8. ábra alapján javasolható beállítás „Előre” RCA 180° és ROA 85° , illetve a vele egyenértékű „Hátra” RCA 0° és ROA 85° , illetve „Hátra- $I \cdot \cos(\varphi)$ ” lenne.

Problémát okoz, ha a beépített ivoltó tekercs kis veszteségű, és a hatásos áramösszetevő lényegesen kisebb, mint a tekercs induktív, és a hálózat kapacitív zérus sorrendű áramösszetevője. Ekkor a zártatos leágazás I_{0A} vektora túlkompenzálásnál és alulkompenzálásnál a 2-9 ábra szerint alakul.

2-9. ábra
A zártatos leágazás áramváltóján átfolyó áram

Látható, hogy I_{0A} túlkompenzálásnál és alulkompenzálásnál nagyon közel esik a tiszta meddő áramértékekhez (függőleges vonal). A funkciónak mindkét esetben meg kellene szólalni, míg a szaggatott egyenes másik oldalán hasonlóan fekvő két áramvektorra pedig nem. A karakterisztika vonala tehát a függőleges vonal lenne.

Mivel a zárlatos leágazás áramváltóinak szöghibája is van, ezért a funkció működése bizonytalanra válik. Ezért irányított zérus sorrendű túláramvédelmi funkciót kompenzált hálózaton földzárlatvédelemként elvi okok miatt nem ajánlatos alkalmazni.

Látszólag kivédhetné a problémát, ha a hálózatot pl. mindig túlkompensáltan üzemelne. Azonban pl. ha egy távvezetékot bekapcsolnak, alulkompensálttá válik a hálózat, amelyet a kompenzációshangolás több perc alatt tud újból túlkompensálttá tenni. Így éppen a vezeték bekapcsolásakor válik bizonytalanra a védelmi funkció működése.

- Ha a hálózat hatásosan földelt, akkor az egyszeres földzárlati áram induktív, azaz a pozitív sorrendű feszültséghez képest késik a védett vezeték és a hibahelyi ellenállás szögével. A zérus sorrendű feszültség és áram közötti szög csak a zérus sorrendű mögöttes impedanciától függ, a védett vezeték és a hibahelyi ellenállás zérus sorrendű impedanciájától független. Mivel a zérus sorrendű feszültség ellentétes irányú, mint a pozitív sorrendű feszültség, az optimális karakterisztika szög $RCA=(180-\varphi)$, ahol φ a zérus sorrendű mögöttes impedancia szöge, tartománya $30^\circ \dots 90^\circ$. Az ajánlott beállítás tehát „Előre”, a karakterisztika szöge $RCA=135^\circ$ és a nyitási szög $ROA = 50^\circ$.

Az irányérzékelés többi paramétere (egész típusú paraméterek):

Paraméter neve	Elnevezés	Egység	Min	Max	Lépés	Alap-értelmezés
A $3U_0$ zérus sorrendű feszültség határértéke, amely alatt iránymérés nem lehetséges. A feszültségváltó szekunder névleges értékének százalékában:						
TOC67N_UoMin_IPar_	Min.3U ₀ feszültség	%	1	10	1	2
A $3I_0$ zérus sorrendű áram határértéke, amely alatt iránymérés nem lehetséges. Az áramváltó szekunder névleges értékének százalékában:						
TOC67N_IoMin_IPar_	Min.3I ₀ áram	%	1	50	1	5
Nytitási szög (lásd az ábrát):						
TOC67N_ROA_IPar_	Nytitási szög	fok	30	85	1	60
Karakterisztika szöge (lásd az ábrát):						
TOC67N_RCA_IPar_	Írányszög	fok	-180	180	1	60

A „**Min.3U₀ feszültség**” paraméter értékének beállítását az szabja meg, hogy földzárlatkor mekkora minimális zérus sorrendű feszültség ($U_{0 \text{ zárl min}}$) léphet fel, illetőleg mekkora zavaró, földzárlat nélküli zérus sorrendű feszültség ($U_{0 \text{ assz max}}$) állhat elő. A beállítandó érték:

$$3U_{0 \text{ assz max}} < \text{Min.3}U_0 \text{ feszültség} < 3U_{0 \text{ zárl min}}$$

Hatásosan NEM FÖLDELT csillagpontú hálózaton földzárlatkor a zérus sorrendű feszültség a hálózat egészén kb. a névleges feszültséggel egyenlő. Ugyanakkor zavaró zérus sorrendű feszültséget a hálózat földhöz képesti fázis-aszimmetriája okoz. Ez utóbbi értéke jó csillagpontkezelés és fázis-kiegyenlítés esetén nem szokott nagyobb lenni, mint a fázisfeszültség 1 ... 5 %-a.

Valószínűsíthető jó beállítás a legnagyobb beállítható érték, azaz:

$$\text{„Min.3}U_0 \text{ feszültség”} = 10 \%$$

Hatásosan FÖLDELT hálózaton földrövidzárlatkor a zérus sorrendű feszültség a zárlatszámítás eredménye. Ki kell számolni azt az $U_{0 \text{ zárl min}}$ értéket, amely a védelmi funkció által védett szakaszon földrövidzárlatkor minimálisan felléphet, és biztonsággal ez alá kell állítani a paramétert.

Valószínűsíthető jó beállítás:

$$\text{Min.3}U_0 \text{ feszültség} = 2 \%$$

Általában a **„Min.3I₀ áram”** paraméter értékének beállítását az szabja meg, hogy földzárlatkor mekkora minimális zérus sorrendű áram ($I_{0 \text{ zárl min}}$) léphet fel a zárlatos leágazáson, illetőleg mekkora zavaró zérus sorrendű aszimmetria-áram ($I_{0 \text{ assz max}}$) állhat elő normál üzemben. A beállítandó érték:

$$3I_{0 \text{ assz max}} < 3I_{0 \text{ beállítás}} < 3I_{0 \text{ zárl min}}$$

Az aszimmetria-áram hálózattól függő mért érték, a zérus sorrendű földzárlati áram pedig zárlatszámítás eredménye.

Kompenzált hálózaton a zárlatos leágazás áramváltóján átfolyó áram a kompenzáló ívöltő tekercs áramának és az ép leágazások kapacitív zérus sorrendű áramának vektoriális összege.

Ha a beállítandó primer áramérték például 5 A, ezt viszonyítani kell az áramváltó primer áramára, és százalékban kifejezni. Pl. 150 A primer névleges áramú áramváltót feltételezve:

$$100 \cdot 5 / 150 = 3,3 \%$$

A beállítható érték:

$$\text{„Min.3I}_0 \text{ áram} = 3 \%$$

3 Bináris jelek felhasználása

AZ irányított késleltetett zérus sorrendű túláramvédelmi funkció bináris kimeneti jelei az alábbiak:

Bináris kimeneti státuszjelek	Elnevezés	Magyarázat
TOC67N_GenSt_Grl_	Megszólalás	A funkció megszólalt
TOC67N_GenTr_Grl_	Kioldás	A funkció kioldó parancsot adott

A bináris kimeneti jelek általános felhasználása a hibajelzés. Ezért, és más célból is a bináris kimeneti jelek felhasználó igényei szerint alkalmazhatók a szabadon programozható grafikus egyenletszerkesztőben, mint bemenő jelek.

Az irányított késleltetett zérus sorrendű túláramvédelmi funkció bináris bemeneti jele az alábbi:

Bináris kimeneti státuszjelek	Elnevezés	Magyarázat
TOC67N_BlK_GrO_	Reteszelés	Reteszelő bemeneti jel

A „Reteszelés” bináris bemeneti jel segítségével az irányított késleltetett zérus sorrendű túláramvédelmi funkció működése külső feltételekkel bénítható. A bénítási feltételek logikai kombinációját a követelményeknek megfelelően a szabadon programozható grafikus egyenletszerkesztő segítségével a felhasználó szabja meg.

4 A funkció irányításának vizsgálata

4.1 Irányítás vizsgálata laboratóriumban vagy üzemen kívüli állapotban

Az irányított késleltetett zérus sorrendű túláramvédelmi funkció irányításának vizsgálatát sok módszerrel el lehet végezni. Az alábbiakban egyfajta, egyszerű módszer kerül bemutatásra.

- 1) Zérus sorrendű feszültséget kell a kapcsokra csatlakoztatni. Ennek érdekében mindhárom fázis-bemenetre ugyanazt a feszültséget kell kötni (azonos nagyság, pl. 10 V és azonosan 0 fok). A bekötésnél figyelembe kell venni, hogy a csillagos bemenetek az FV 1-3-5 kapcsok. Az FV 7-8 kapcsok gyakran a szinkronellenőrző modul sínfeszültség bemenetét szolgálja. Néhány konfigurációban az FV 7-8 kapcsok is szolgálhatnak zérus sorrendű bemenetként (lásd a konfiguráció leírását). Ilyen esetben a fenti csatlakoztatás helyett ide kell a feszültséget kötni (pl. 10 V és 0 fok). Itt figyelembe kell venni, hogy az FV 7 a csillagos kapocs (lásd a 4-3. ábrát).
- 2) Le kell ellenőrizni a feszültségeket az on-line adatoknál az „FV modul”-nál. Helyes, ha kb. 10 V-ot és kb. 0 fokot mutat.
- 3) Zérus sorrendű áramot kell az kapcsokra csatlakoztatni. Ennek érdekében láncolni kell a fázis-bemeneteket, azaz az AV 2-3 és 4-5 kapcsokat rövidre kell zární, és az AV 1-6 kapcsokra kell az áramot ráadni (pl. 1 A és 0 fok). A bekötésnél figyelembe kell venni, hogy a csillagos bemenet az AV 1 kapocs (AV modul beállítása „Csillagpont I1-3: Vezeték”). Néhány konfigurációban az AV 7-8 kapcsok is szolgálhatnak zérus sorrendű bemenetként (lásd a konfiguráció leírását). Ilyen esetben ezekre a kapcsokra kell az áramot ráadni (pl. 1 A és 0 fok). Itt figyelembe kell venni, hogy az AV 7 a csillagos kapocs (AV modul beállítása: „I4 polaritás: Normál”).
- 4) Le kell ellenőrizni áramokat az on-line adatoknál (a készülék kijelzőjén vagy számítógép alkalmazásával). Helyes, ha kb. 1 A-ot és kb. 0 fokot mutat.
- 5) A teljesítmény szintén megjelenik az on-line adatoknál. A hatásos teljesítmény pozitív kell, hogy legyen, a meddő teljesítmény pedig kb. zérus.

Ezzel a belső feszültség- és áramváltók ellenőrzése megtörtént.

- 6) Módosítani kell a zérus sorrendű áram fázisszögét -90 fokra (induktív áram). Az áram bemenetét nem szabad változtatni.
- 7) Le kell ellenőrizni áramokat az on-line adatoknál (a készülék kijelzőjén vagy számítógép alkalmazásával). Helyes, ha kb. 1 A-ot és kb. -90 fokot mutat.
- 8) Megjegyzés: járulékos ellenőrzési lehetőség a zavarító kiértékelése. Kézi indítást kell alkalmazni, és ellenőrizni a feszültséget és az áramot. A beadott mennyiségeknek megfelelően az áramnak kb. 90 fokkal késni kell a feszültséghez képest.
- 9) A teljesítmény szintén megjelenik az on-line adatoknál. A hatásos teljesítmény kb. zérus kell, hogy legyen, a meddő teljesítmény pedig pozitív.

Ezzel az áram pozitív iránya, valamint a hatásos és meddő teljesítmény pozitív iránya ellenőrzése megtörtént.

- 10) Be kell állítani az irányított zérus sorrendű túláramvédelmi funkció paramétereit a következő értékekre:
  - a) Karakterisztika szöge (irányszög): $RCA = 30$ fok
  - b) Nyitási szög: $ROA = 60$ fok

Ezzel a beállítással a működési tartomány -30 és $+90$ fok között van. A szög referenciája a feszültség.

- 11) Ha az áram szöge -35 fok, a funkciónak NEM szabad megszólalni.
- 12) Ha az áram szöge -25 fok, a funkciónak működni kell.
- 13) Ha az áram szöge $+85$ fok, a funkciónak működni kell.
- 14) Ha az áram szöge $+95$ fok, a funkciónak NEM szabad megszólalni.

A működés az irányított késleltetett zérus sorrendű túláramvédelmi funkció on-line ablakán ellenőrizhető. Ha a működés helyes, a mérés befejeződött.

4.2 Irányítás vizsgálata üzem közben

Az irányított késleltetett zérus sorrendű túláramvédelmi funkció üzem közbeni ellenőrzése teljes vizsgálatot jelent, azaz a funkciót tartalmazó készülék helyes bekötését és a funkció belső irányítását egyidejűleg ellenőrzi.

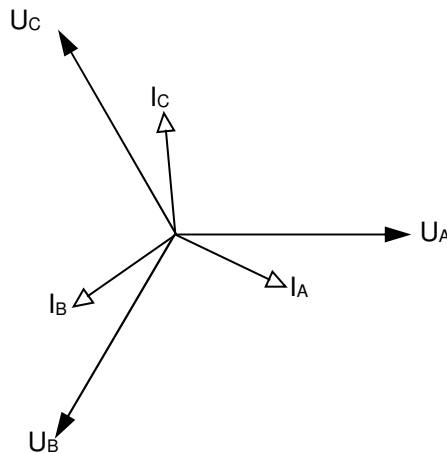
Az üzem közbeni mérés előtt a funkció kioldását a kapcsoknál bénítani kell, de a funkció éles maradjon (az „Üzem mód” paraméter nem lehet „Kikapcsolva”, és nem lehet aktív jel a funkció „Reteszelés” bináris bemenetén).

A funkció helyes irányításának vizsgálata üzemben több módszerrel lehetséges, egyik az itt bemutatott egyszerű módszer. A leírás útmutató, természetesen hasonló vagy vele egyenértékű más vizsgálat is lehetséges.

A módszer igényli, hogy a védelem számára érzékelhető nagyságú terhelés folyjék a vezetéken. A terhelő áram legalább $0,15 \cdot I_n$, és a szöge (-30) és $(+60)$ fok között legyen

Feltételezve, hogy terhelés szimmetrikus, így lényeges zérus sorrendű feszültség vagy áram nem lép fel.

A 4-1 ábra mutatja a fentieknek megfelelő vektorábrát.

4-1 ábra. Vektorábra. A vezetéken a terhelés szimmetrikus.
A hatásos és a meddő teljesítmény a védett elem felé folyik.

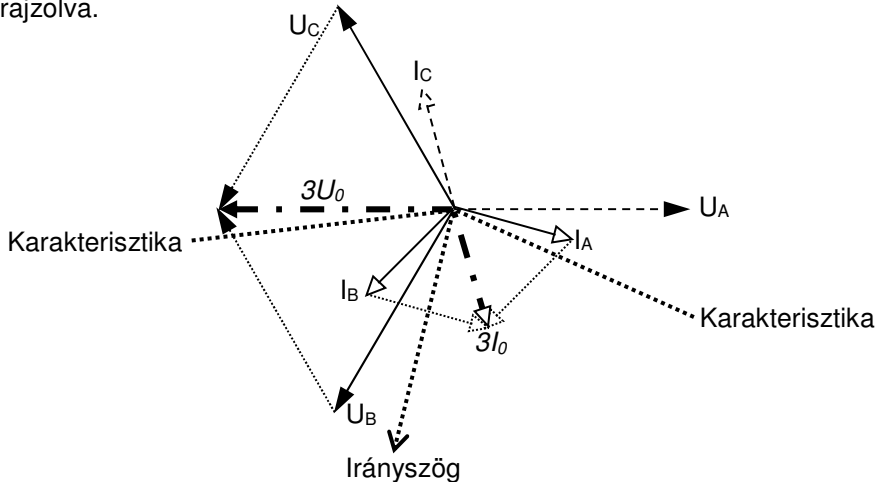
Az üzem alatti mérés bemutatott módszere a tényleges terhelés felhasználásával, egyes fázisfeszültségek és fázisáramok kizárásával hoz létre zérus sorrendű összetevőket.

A funkció paramétereit az alkalmazásnak megfelelően állították be. A következő beállításokat feltételezve az ellenőrzés az alábbiak szerint végezhető el.

- a) Irányszög (karakterisztika szöge): $RCA = +75^\circ$
- b) Nyitási szög: $ROA = 60^\circ$

A magyarázatot a 4-2. ábrán lehet követni. Az U_A feszültséget és az I_C áramot ki kell iktatni, ehhez az U_A feszültség vezetékét a készülékből az FV modul 1 kapcsából ki kell húzni, a sorkapcsoknál az I_C áramot rövidre kell zárni, és az I_C bemenet vezetékét a készülékből ki kell húzni. Ekkor a 4-2 ábrán látható vektorkép áll elő, a kiiktatott áram és feszültség szaggatott vonallal látszik. A létrehozott $3U_0$ zérus sorrendű feszültség a kiiktatott U_A feszültséggel ellentétes irányú, a létrehozott $3I_0$ zérus sorrendű áram pedig a kiiktatott I_C árammal ellentétes irányú. Ezek eredményvonallal láthatóak az ábrán.

Az ábrába a 75° -os irányszögű és 60° -os nyitási szögű karakterisztika pontozott vonallal be van rajzolva.

4-2 ábra. Vektorábra, U_A feszültség és I_C áram kiiktatva.

A létrehozott zérus sorrendű áram és feszültség a funkció megszólalását okozza.

Ha az I_C áram helyett az I_A áramot zárjuk ki, a $3I_0$ zérus sorrendű áram a reteszelő tartományba esik, így a funkciónak nem szabad megszólalni.

Ha pedig az I_C áram helyett az I_B áramot zárjuk ki, a $3I_0$ zérus sorrendű áram szintén a reteszelő tartományba esik, így a funkciónak nem szabad megszólalni.

A karakterisztika feltételezett beállítása mellett az I_C áram $0 \dots -90^\circ$ szögtartományában a 4-2. ábra szerint a mérés jó eredményt fog adni.

Más beállítás esetén is alkalmazható az ellenőrzés. A valószínűsíthető megszólalást és reteszelést a bemutatott módszerrel lehet előre megállapítani.

Ezzel az üzem alatti irányvizsgálat véget ért.

A funkció irányítási tulajdonságait a feszültség- és áramkörök bekötése valamint az AV és FV modulok paraméter-beállítása alapvetően befolyásolja. Ezek természetesen befolyásolják a vizsgálatok eredményét is. A funkciót tartalmazó védelmi konfiguráció leírása tartalmazza ezeket az ismereteket.

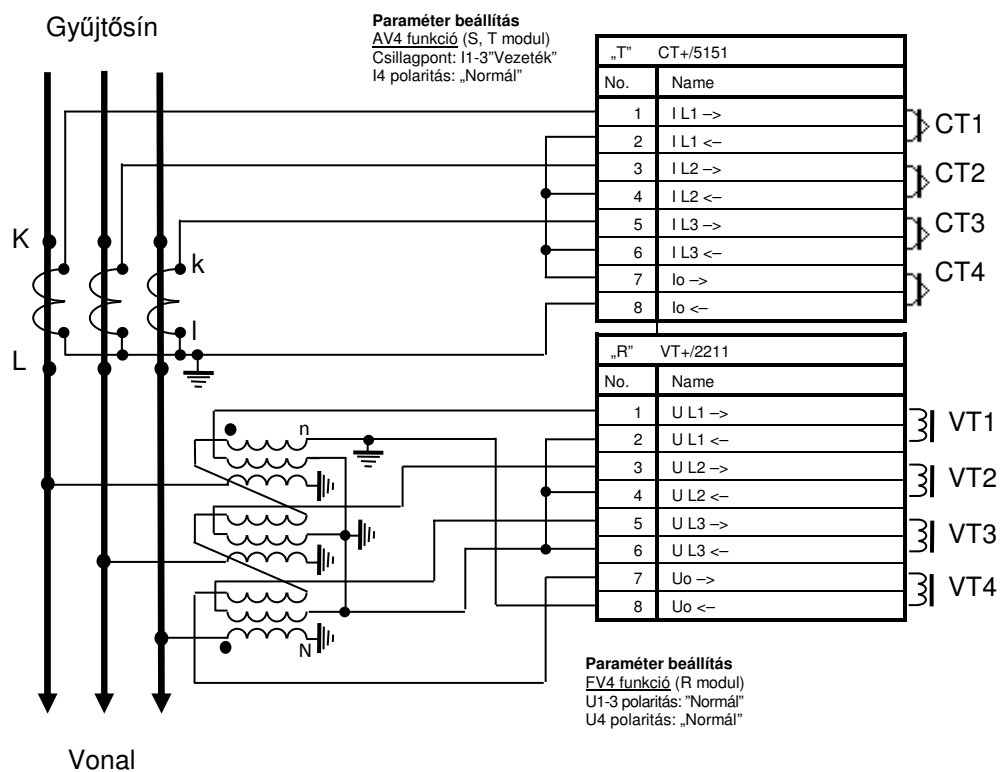
Példaként a 4-3. ábra mutatja a bekötésekkel kapcsolatos alapvető információkat.

A rajzban a feszültségváltók fázispontjai a FV modul 1-3-5 kapcsához, míg a csillagpontjai a 2-4-6 ponthoz csatlakoznak. Amennyiben közvetlen zérus sorrendű betáplálás lehetséges, a zérus sorrendű feszültséget az FV 7-8 pontjához kell kötni (a csillaggal jelölt kapocs a FV-7).

A rajzban példaként az áramváltók szekunder köreinek csillagpontja a vonal felőli oldalon van kiképezve, és csatlakoznak az összekötött 2-4-6 kapcsokhoz. Az AV modul 1-3-5 kapcsához a fázispontok csatlakoznak.

Az AV modul paramétereinek beállítása: Csillagpont I1-3: „Vezeték” és I4 polaritás: „Normál”, és az FV modulé: U1-3 polaritás: „Normál” és U4 polaritás: „Normál”.

Ha a feszültségváltók vagy az áramváltók bekötése eltér a rajztól, a paraméterek beállítását annak megfelelően változtatni kell. Pl. ha a magyar energiarendszerben szokásos módon az áramváltók csillagpontja a gyújtósín felől van képezve, akkor a megfelelő paraméter beállítása: Csillagpont I1-3: „Vezeték” helyett Csillagpont I1-3: „Sín”.

4-3. ábra. A funkció feszültségváltó- és áramváltó-köreinek referencia-bekötése a vizsgálat számára